

HỘI VĂN NGHỆ DÂN GIAN VIỆT NAM

LINH NGÀ NIÊ KDAM

**GIÀ LÀNG VÀ TRƯỜNG CA SỬ THI
TRONG VĂN HÓA TÂY NGUYÊN**

DC.037323

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA THÔNG TIN

LIC 151 8/

**HỘI VĂN NGHỆ DÂN GIÀN VIỆT NAM
LINH NGÀ NIÊ KDAM**

**GIÀ LÀNG VÀ TRƯỜNG CA - SỬ THI
TRONG VĂN HÓA TÂY NGUYÊN**

**DỰ ÁN CÔNG BỐ, PHỔ BIẾN
TÀI SẢN VĂN HÓA, VĂN NGHỆ DÂN GIAN
VIỆT NAM**

(E1, Ngõ 29, Tạ Quang Bửu - Bách Khoa - Hà Nội
Điện thoại: (04) 3627 6439; Fax: (04) 3627 6440
Email: duandangian@gmail.com)

BAN CHỈ ĐẠO

1. GS. TSKH. TÔ NGỌC THANH	<i>Trưởng ban</i>
2. ThS. HUỲNH VĨNH ÁI	<i>Phó Trưởng ban</i>
3. GS.TS. NGUYỄN XUÂN KÍNH	<i>Phó Trưởng ban</i>
4. TS. TRẦN HỮU SƠN	<i>Ủy viên</i>
5. Ông NGUYỄN KIÊM	<i>Ủy viên</i>
6. Nhà văn ĐỖ KIM CUÔNG	<i>Ủy viên</i>
7. ThS. VŨ CÔNG HỘI	<i>Ủy viên</i>
8. Nhà giáo NGUYỄN NGỌC QUANG	<i>Ủy viên</i>
9. ThS. ĐOÀN THANH NÔ	<i>Ủy viên</i>
10. Ông TRƯƠNG THANH HÙNG	<i>Ủy viên</i>

GIÁM ĐỐC VĂN PHÒNG DỰ ÁN

ThS. ĐOÀN THANH NÔ

Chịu trách nhiệm nội dung:
GS.TSKH. TÔ NGỌC THANH

Thẩm định nội dung:
HỘI ĐỒNG THẨM ĐỊNH BẢN THẢO

LỜI GIỚI THIỆU

Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam (VNDGVN) là một tổ chức chính trị xã hội nghề nghiệp, nằm trong khối Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam.

Quyết định số 82/NV, ngày 01/03/1967 của Bộ Nội vụ thay mặt Chính phủ đã cho phép Hội Văn nghệ dân gian thành lập và hoạt động trên phạm vi toàn quốc và có mối liên hệ nghề nghiệp với các tổ chức khác ở trong nước và nước ngoài.

Tôn chỉ mục đích của Hội là **“Sưu tầm, nghiên cứu, phổ biến và truyền dạy vốn văn hóa – văn nghệ dân gian các tộc người Việt Nam”**. Trên cơ sở thành quả của các công việc trên, Hội là một trong những đội quân chủ lực góp phần bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa – văn nghệ mang đậm bản sắc dân tộc đã được ông cha ta sáng tạo và giữ gìn trong suốt mấy nghìn năm của lịch sử dân tộc.

Những giá trị sáng tạo đó thể hiện mối quan hệ của các tộc người Việt Nam với thiên nhiên thông qua các tri thức sản xuất nông nghiệp; với xã hội thông qua phong tục tập quán, hội xuân; với nhân sinh quan thông qua các nghi lễ vòng đời người; với vũ trụ và thế giới tự nhiên đã được siêu nhiên hóa thông qua các loại hình tín ngưỡng tôn giáo;

với lý tưởng thẩm mỹ thông qua các sáng tạo văn học nghệ thuật. Ở mỗi tộc người Việt Nam, những lĩnh vực và hình thái văn hóa – văn nghệ này lại được thể hiện trong một sắc thái riêng. Chính kho tàng văn hóa đa dạng đó là nội dung, là đối tượng hoạt động của hội viên Hội VNDGVN.

Sau gần 50 năm hoạt động, được sự lãnh đạo của Đảng và sự chăm sóc của Nhà nước, Hội VNDGVN đã lớn mạnh với trên 1.200 hội viên. Số công trình do hội viên của Hội đã hoàn thành lên đến 5000 công trình, hiện đang được lưu giữ và bảo vệ tại Văn phòng Hội.

Được sự quan tâm của Ban Bí thư và Thủ tướng Chính phủ, Dự án “**Công bố và phổ biến tài sản văn hóa-văn nghệ dân gian các dân tộc Việt Nam**” đã được phê duyệt. Trong giai đoạn I (2008-2012), Dự án đã xuất bản 1.000 công trình, tác phẩm văn hóa - văn nghệ dân gian các dân tộc; Giai đoạn II (2013-2017) Dự án sẽ tiếp tục công bố thêm 1.500 công trình nữa.

Hy vọng, các xuất bản phẩm của Dự án sẽ cung cấp cho bạn đọc trong và ngoài nước một bộ sách mang tính chất bách khoa thư về các sắc màu văn hóa của các tộc người Việt Nam, phục vụ thiết thực vào việc tra cứu, mở rộng hiểu biết của bạn đọc về truyền thống văn hóa giàu có và độc đáo đó; góp phần xây dựng nền “văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc”.

Trong quá trình thực hiện nhiệm vụ, Dự án mong nhận được ý kiến chỉ bảo kịp thời của bạn đọc gần xa.

Xin chân thành cảm ơn!

Trưởng Ban Chỉ đạo thực hiện Dự án
GS.TSKH. Tô Ngọc Thanh

LỜI MỞ

Thực hiện chủ trương bảo tồn văn hoá dân tộc, tìm hiểu phong tục tập quán cổ truyền của các tộc người thiểu số bản địa, nhằm tham mưu các chính sách xã hội đúng đắn đối với vùng dân tộc, một vài năm gần đây, các Sở Khoa học & Công nghệ, Sở VH - TT của các tỉnh Tây Nguyên đã tổ chức thực hiện rất nhiều đề tài nghiên cứu về văn hoá truyền thống của các dân tộc Êđê, Jrai, Bahnar, Sê Đăng, Mnông, Brâu... như :

- Địa chí văn hoá dân gian Đăk Lăk
- Nghi lễ và lễ hội dân gian Mnông
- Sử thi - Trường ca Êđê - Mnông
- Văn hoá dân gian Brâu
- Tổng quan văn hoá dân gian Jrai
- Các lễ nghi nông nghiệp Bahnar
- Tín ngưỡng dân gian Jrai, Bahnar
- Mẫu hệ MNông
- Âm nhạc dân gian Ê đê, Jrai v.v...

- Đặc biệt là chương trình quốc gia sưu tầm, bảo tồn và xuất bản trường ca - sử thi ở 5 tỉnh miền Trung & Tây Nguyên...

Tuy nhiên, công tác nghiên cứu về cơ chế quyền lực xã hội truyền thống thì chưa có những đề tài chuyên sâu. Đặc biệt về chế tài quản lý xã hội trong cộng đồng các dân tộc thiểu số bản địa, về vai trò của già làng trong các cộng đồng lại càng là những vấn đề mới mẻ cần tìm hiểu.

Về Trường ca, sử thi của các tộc người Tây Nguyên, ngoài chương trình sưu tầm, xuất bản hàng chục tập sách khổ lớn bằng hai thứ tiếng, cũng đã có nhiều nhà khoa học nghiên cứu. Tuy nhiên, dưới góc độ của một người Tây Nguyên làm công tác sưu tầm, nghiên cứu văn hóa truyền thống của chính mình, chúng tôi tin rằng vẫn có những suy nghĩ có thể khác biệt với các nhà khoa học là người miền xuôi.

Tây Nguyên là một vùng rộng lớn, có nhiều dân tộc thiểu số. Để thực hiện việc nghiên cứu về vai trò của các Già làng, chúng tôi chọn chuyên sâu tìm hiểu về các già làng tiêu biểu của hai dân tộc chính, sau đó sẽ đối chiếu với các tộc người khác để rút ra kết luận. Đó là hai tộc người:

- Người Êđê, đại diện cho nhóm ngôn ngữ Mã Lai
- Đa đảo.
- Người Mnông đại diện cho nhóm ngôn ngữ Môn - Khơ me.